

København, den 15. januar 2021

AMNESTY INTERNATIONALS BEMÆRKNINGER TIL UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM EPIDEMIER M.V.(EPIDEMILOVEN)

Sundheds- og Ældreministeriet har ved e-mail af 22 december 2020 anmodet om Amnesty Internationals eventuelle bemærkninger til et nyt udkast til Forslag til lov om epidemier m.v. (epidemiloven).

Lovforslaget indeholder en række ændringer i forhold til det første udkast udsendt i efteråret. Herunder:

- Indførelse af bestemmelser om parlamentarisk kontrol (lovforslagets §§ 9-10)
- Styrkelse af Epidemikommissionens rolle og sammensætning. (lovforslagets §§7-8)
- Krav om, at bemyndigelser, som udgangspunkt maksimalt kan have en tidsmæssig gyldighed på 4 uger ad gangen (herunder ift forsamlingsforbud, lovforslagets §23, stk 4)
- Muligheder for tvang over for en flerhed af personer begrænses. (lovforslagets § 28)
- Muligheden for at påbyde vaccination udgår.
- Der indføres en automatisk domstolsprøvelse ved individuelle påbud om foranstaltninger, som har karakter af frihedsberøvelse. (lovforslagets § 64)
- Der indføres pligt til løbende at efterprøve (revurdere) påbud om tvangsforanstaltninger med henblik på at sikre, at et påbud om f.eks. behandling fortsat er relevant og proportionalt. (lovforslagets § 12, stk 4)
- Oprettelse af Ankenævnet for Epidemiloven (lovforslagets §§61-63).

Amnesty International bemærker i den forbindelse, at de bekymringer og anbefalinger, vi rejste under høringen af det forrige udkast, i høj grad er blevet mødt og ændret i det nye lovforslag.

Nedenfor tages udgangspunkt i vores tidligere fremsatte anbefalinger i henhold til det nye forslag, og de anbefalinger, der fortsat ikke er imødekommet fremhæves. For overskuelighedens skyld drejer det som om følgende anbefalinger, som vi fortsat har også til det nye lovforslag:

- **Amnestys Internationals anbefaling om, at der gives adgang til domstolsprøvelse også for tvangsmæssige indgreb, der ikke umiddelbart har karakter af frihedsberøvelse er ikke imødekommet. Vi anbefaler derfor fortsat, at der indføres mulighed for at indbringe spørgsmålet om indgrebets lovlighed for domstolene efter anmodning også ved påbud om undersøgelse, indlæggelse, isolation og behandling, når dette ikke umiddelbart har karakter af frihedsberøvelse. Dette bør inkluderes i § 64.**
- **Amnesty International anbefalede at der blev indført skærpede krav for et forsamlingsforbud på ti personer og derunder, så dette kun kunne indføres, hvis det er "strengt nødvendigt". Vi anbefaler fortsat, at der indskrives en skærpelse i forhold til at indføre forbud mod samlinger på ti personer og herunder.**

BALANCE MELLEML BESKYTTELSE AF SUNDHED OG INDIVIDETS RETTIGHEDER

Helt generelt giver de internationale menneskerettigheder mulighed for at indføre restriktioner af borgernes rettigheder, hvis formålet er at beskytte folkesundheden, men kun hvis det sikres, at der er balance mellem hensynet til beskyttelsen af vores sundhed og beskyttelsen af vores frihedsrettigheder og retssikkerhed. Derfor skal det sikres, at alle indgreb i de personlige rettigheder er nødvendige, proportionale, tidsbegrænsede, og at den mindst indgribende foranstaltning anvendes.

Disse principper slås fast i det nye lovforslags §12, stk. 3 i forhold til foranstaltninger mod enkeltpersoner, såsom tvungen isolation, behandling, undersøgelse mv. og i §23, stk. 3. i forhold til samfundsmæssige foranstaltninger, herunder begrænsning af forsamlingsfriheden.

En række af de ændringer, der er foretaget i det nye lovforslag, er med til at sikre at denne balance mellem beskyttelse af sundhed og individets rettigheder bedre kan sikres og monitoreres. Det gælder blandt andet den parlamentariske kontrol, styrkelsen af Epidemikommissionens rolle, herunder krav om offentliggørelse af dens indstillinger, de indsatte tidsbegrænsninger og undtagelser, samt øget adgang til domstolskontrol og klageadgang.

Amnesty Internationals vurdering i forhold til vores anbefalinger til det første udkast:

Transparens og demokratisk kontrol

- Legitimiteten af indgreb efter lovforslaget afhænger i høj grad af sundhedsmæssige vurderinger. Derfor anbefalede Amnesty transparens og offentliggørelse af beslutningsgrundlag, og at indsatserne skal følge sundhedsfaglige anbefalinger. Det er derfor positivt, at det nu fremgår af § 11, at der indføres krav om offentliggørelse af Epidemi-kommissionens indstillinger og at Epidemi-kommissionens sammensætning og rolle styrkes.
- Amnesty International anbefalede at kategorisering af sygdomme som ”samfundskritiske” og landsdækkende eller brede samfundsmæssige foranstaltninger som for eksempel forsamlingsforbud blev underlagt demokratisk kontrol. Dette sker med det nye lovforslag, idet sådanne tiltag skal forelægges et udvalg i Folketinget, der skal vurdere om de kan tilslutte sig indgrebene. (Lovforslagets §§9 og 10 og bemærkningerne hertil).

Tvangsmæssige indgreb

- Amnesty International anbefalede, at der skulle være tydelig klageadgang ved alle tvangsmæssige indgreb, inklusive dem der ikke umiddelbart har karakter af frihedsberøvelse. Dette sikres i langt højere grad i det nye lovforslag, da der nedsættes et Ankenævn, der kan behandle klager om afgørelser efter epidemiloven (§ 61-63).

- Det er desuden fastsat i det nye lovforslags § 12, stk. 4, at foranstaltninger skal genvurderes af Styrelsen for Patientsikkerhed (dag 3-10-20-30), hvorved en løbende vurdering er præciseret i lovteksten.
- Amnesty International anbefalede, at de mest alvorlige indgreb, der kan udgøre frihedsberøvelse, automatisk skulle domstolsprøves på myndighedernes initiativ. Denne anbefaling er imødekommet, idet det nye lovforslag styrker domstolsprøvelsen. Der indføres ved § 64, stk 1 automatisk domstolskontrol ved påbudt indlæggelse (§14), isolation (§15), magtanvendelse (§21), og afspærring af område (§26), når disse har karakter af frihedsberøvelse. Der er desuden adgang ved anmodning til at få domstolsprøvet påbud om undersøgelse eller isolation af en flerhed af personer (§ 28), samt ved indrejse (§40).
- **Amnestys International anbefaling om, at der gives adgang til domstolsprøvelse også for tvangsmæssige indgreb, der ikke umiddelbart har karakter af frihedsberøvelse er ikke imødekommet. Vi anbefaler derfor fortsat, at der indføres pligt til at indbringe spørgsmålet om indgrebets lovlighed for domstolene efter anmodning, også ved påbud om undersøgelse, indlæggelse, isolation og behandling, når dette ikke umiddelbart har karakter af frihedsberøvelse. Dette bør inkluderes i § 64.**
- Amnesty International anbefalede, at der ikke kunne anvendes tvang i forbindelse med vaccination og derfor er det positivt, at det nye lovforslag ikke indeholder mulighed for at påbyde vaccination.

Forsamlingsfriheden

- Forsamlingsfriheden skal kun undtagelsesvis kunne begrænses. Derfor anbefalede Amnesty International, at der skulle være krav om, at relevante sundhedsmyndigheder blev inddraget i vurderingen af nødvendighed og kan anbefale tiltaget. Dette indføres i det nye lovforslag, idet Epidemikommissionen skal have lavet en indstilling, der anbefaler tiltaget.
- Amnesty International anbefalede, at indskrænkninger af forsamlingsfriheden blev underlagt demokratisk kontrol i Folketinget. Dette er efterkommet i det nye lovforslag (§9-10), idet nedsatte udvalg i Folketinget udvalg skal have forelagt sådanne tiltag, og indstillingen fra Epidemikommissionen. Hvis udvalget udtaler sig imod, vil den pågældende minister ikke kunne udstede reglerne.
- Amnesty International anbefalede, at det blev skrevet ind i lovteksten, at et forsamlingsforbud er tidsbegrænset og kun kan fastsættes for en nærmere bestemt periode. Dette er imødekommet i det nye lovforslag, idet det nu præciseres i §23, stk.4, at forsamlingsforbud kun kan iværksættes 4 uger ad gangen, medmindre særlige grunde undtagelsesvis tilsiger en længere gyldighedsperiode.

- Amnesty International anbefalede at der blev indført skærpede krav for et forsamlingsforbud på ti personer og derunder, så dette kun kunne indføres, hvis det er ”strengt nødvendigt”, og hvis det er i overensstemmelse med anbefalinger fra den foreslåede epidemikommission eller anden relevant sundhedsmyndighed. Dette er delvist sikret i det nye lovforslag, idet der med det nye lovforslag kun kan indføres forsamlingsforbud, hvis det er indstillet af Epidemikommissionen. **Vi anbefaler dog fortsat, at der indskrives en skærpelse i forhold til at indføre forbud mod forsamlinger på under ti personer.**
- Amnesty International anbefalede, at undtagelserne for at omfatte private forsamlinger i private boliger blev indskrevet i lovteksten. Dette er sket i det nye lovforslag, da § 24, stk. 3 præciserer, at reglerne ikke omfatter private boliger. Det er også positivt, at det fremgår direkte af lovforslagets § 24, stk 2, at forsamlingsforbud ikke omfatter domstolene og Folketinget og forsamlinger med et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed.

Amnesty International, 15. januar 2021